

Seminární práce z předmětu Pojistná ekonomika

Téma: Investična činnosť v životných a neživotných
poisťovniach

Zpracovali: Peter Zeman
Martin Darivčák

Datum prezentace: 8. 11. 2005

V Brně dne: 30. 10. 2005

Úvod:

V súčasnosti pôsobí na kapitálovom trhu množstvo subjektov, ktoré sa snažia o zúročenie svojich voľných peňažných prostriedkov. Tieto prostriedky môžu byť čerpané z vlastných alebo z cudzích zdrojov. Cudzie zdroje sú tvorené prevažne úsporami domácností a firiem. Tieto voľné finančné prostriedky sú kumulované radou finančných inštitúcií, ktoré ich využívajú formou investícií na kapitálovom trhu, ktorých snahou je ich maximálne zhodnotenie a tým vytvorenie vlastného zisku. Medzi tieto inštitúcie patria banky, investičné fondy, investičné spoločnosti ako aj komerčné poisťovne. Možnosti investovania komerčných poisťovní sú však špecifické voči ostatným inštitúciám finančného trhu. Existujú tu rôzne zákonné obmedzenia a limity. Práve touto problematikou sa budeme v tejto práci zaoberať

1. Finančný a Poistný trh

V trhovej ekonomike je finančný trh považovaný za vrchol ostatných trhov. Je natoľko univerzálny, že jeho prostriedky a zdroje sa dajú používať na všetkých ostatných trhoch.

Súčasný význam finančného trhu je takých rozmerov ako nikdy pred tým. Globalizácia, ktorá sa dostala do povedomia začiatkom deväťdesiatich rokov, so sebou priniesla možnosti akumulácie obrovského množstva kapitálu, potrebu tento kapitál umiestňovať a samozrejme zhodnocovať. Postupne padli prekážky, ktoré existovali medzi národnými finančnými trhami, v súčasnosti môžeme hovoriť o splynutí niektorých z nich a pojem 24 hodinové obchodovanie už dávno nie je len fantázia, ale realita.

Subjektmi, ktoré sa na finančnom trhu stretávajú sú na jednej strane tí, ktorí chcú svoje peňažné prebytky niekde investovať, tí ktorí zháňajú finančné prostriedky na svoju podnikateľskú činnosť a samozrejme sem patria rôzni sprostredkovatelia a podobne.

V rámci obvyklého delenia by sme mohli finančný trh rozdeliť na:

- Peňažný trh
- Kapitálový trh
- Devízový trh
- Komoditný trh
- Poistný trh

Poistný trh ako časť finančného trhu, je úzko spätý s ostatnými jeho časťami, čo vychádza z jeho jedinečnosti a zvláštností. Rovnako ako ostatné trhy aj poistný funguje na princípe zhromažďovania a rozdeľovania peňažných prostriedkov, nehovorí sa tu však o fondoch, ale o rezervách. Rezervy sa v poisťovníctve vytvárajú pre prípad uhrádzania náhodných potrieb a nedá sa teda presne určiť, či budú použité na „spotrebu“, alebo na akumuláciu.

Atypickým je poistný trh najmä v tom, že realizácia predaných služieb (poistného, zaistného) sa často prejaví až po dlhšom období od uzavretia obchodu a niekedy sa nemusí prejavíť vôbec. Tento podstatný časový rozdiel umožňuje komerčným poisťovniam pomerne rozsiahlu investičnú činnosť.

Každá poisťovňa sleduje svoju vlastnú investičnú stratégiu, no spoločné majú snahu o maximalizáciu zisku plynúceho z umiestnenia svojich technických rezerv. Vytváranie zisku nie je však pre poisťovňu cieľ sám o sebe. Prostriedky takto získané sú často zdrojom pre financovanie menej rentabilných služieb poisťovne, alebo proste na rozšírenie služieb pri nezmenených cenách. Týmto spôsobom môže poskytovať poisťovňa komplexnejšie služby, čo je dôležitým nástrojom pri tvorbe silného poisťného kmeňa a samozrejme je to spôsob boja s konkurenciou.

V 90. rokoch bola úspešnosť a ziskovosť poisťovní na akciových trhoch taká vysoká, že prostriedky plynúce z umiestnenia technických rezerv na finančný trh, kryli i hlbokú stratovosť poisťovacích a zaistovacích aktivít, plynúcu z extrémne poddimenzovaných cien poistenia. Až prasknutie tejto burzovej bubliny a následný prepad a stagnácia akciových trhov, spojené s katastrofami nového milénia ukázali na tento nezdravý stav v poisťovníctve.

Vychádzajúc zo špecifickosti poisťného trhu sa ja investičná činnosť poisťovne riadi zvláštnymi „pravidlami“. Mimo snahy o zhodnotenie kapitálu musia poisťovne investovať takým spôsobom, aby mohli v ktoromkoľvek okamihu uspokojiť potreby a záväzky voči poistencom. Súčasne musia zostrojiť také portfólio, ktoré by bolo odolné voči nepriaznivým udalostiam na finančnom trhu.

Vysoká zodpovednosť za poisteného klienta, ktorú každá poisťovňa má, sa pretavila aj do potreby prísnej kontroly solventnosti poisťovní zo strany štátu.

Samotná investičná činnosť poisťovne je prísne legislatívne definovaná a limitovaná. Zákony a vyhláška obmedzujú realizáciu investičnej činnosti a to zásadami finančného umiestnenia, jeho skladby a limity.

Zásady finančného umiestnenia:

- **Zásada bezpečnosti** – určuje, že jednotlivé zložky finančného umiestnenia musia poskytovať záruku návratnosti vložených prostriedkov;
- **Zásada rentability** – ukladá, aby jednotlivé zložky finančného umiestnenia zabezpečovali výnos z ich držby alebo zisk z ich predaja;
- **Zásada likvidity** – znamená, že v závislosti na charaktere poisťovacej činnosti musí byť časť finančného umiestnenia aktív, ktorých zdrojom sú technické rezervy, uložená tak, aby tieto prostriedky boli pohotovo k dispozícii k plynulej úhrade výplat poisťného plnenia.

- **Zásada diverzifikácie** – znamená, že jednotlivé zložky finančného umiestnenia musia byť rozložené medzi väčší počet právnických osôb, medzi ktorými nie je ovládanej a ovládajúcej osoby, ani osôb, ktoré jednajú v zhode.

Pri posudzovaní investičnej činnosti komerčnej poisťovne je treba rozlíšiť investičnú činnosť vychádzajúcu zo životného poistenia a z neživotného poistenia. Pri finančnom umiestňovaní technických rezerv zo životného poistenia sa kladie doraz najmä na bezpečnosť a výnos, pri zaistení istého stupňa likvidity. Naopak pri umiestňovaní technických rezerv z neživotného poistenia je prvoradá bezpečnosť a likvidita. Samotná výnosnosť je až na treťom mieste.

Problematika riešiaci spôsobu umiestnenia rezerv a ich limitácia je obsiahnutá priamo v **zákone č. 39/2004 Sb. o Pojišťovníctví** a vo **vyhláske Ministerstva financí č. 303/2004 Sb.**

2. Relevantný výťah zo zákona a vyhlášky

(1) Finanční umístění v rámci členských států zahrnuje

- a) dluhopisy vydané členským státem nebo jeho centrální bankou a dluhopisy, za které převzal záruku členský stát,
- b) dluhopisy vydané bankami a obdobnými úvěrovými institucemi členských států,
- c) kotované dluhopisy vydané obchodními společnostmi,
- d) pokladniční poukázky,
- e) kotované komunální dluhopisy,
- f) půjčky, úvěry a jiné pohledávky, jejichž splnění je zajištěno bankovní zárukou,

g) směnky, jejichž splnění je zajištěno bankovním směnečným rukojemstvím nebo bankovním avalem,

h) nemovitosti na území členských států,

i) hypoteční zástavní listy,

j) kotované akcie,

k) vklady a vklady potvrzené vkladovým certifikátem, vkladním listem či jiným obdobným dokumentem u bank, které mají povolení působit na území členských států jako banka,

l) předměty a díla umělecké kulturní hodnoty oceněná nejméně 2 znalci, za podmínky jejich pojištění pro případ poškození, zničení, ztráty nebo odcizení u jiné pojišťovny,

m) dluhopisy vydané Evropskou investiční bankou, Evropskou centrální bankou, Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj nebo Mezinárodní bankou pro obnovu a rozvoj,

n) cenné papíry vydané jednotkou kolektivního investování.

(2) Finanční umístění dále zahrnuje

a) zahraniční cenné papíry, s nimiž se obchoduje na regulovaném trhu členských států Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj,

b) půjčky pojištěným, kteří uzavřeli s pojišťovnou smlouvu na životní pojištění,

c) zajišťovací deriváty,

d) pohledávky za zajišťovnami.

(3) Zajišťovacími deriváty se pro účely tohoto zákona rozumí deriváty, které současně splňují následující podmínky:

a) usnadňují řízení investičních rizik pojišťovny nebo zajišťovny,

b) od počátku vzniku zajišťovacího vztahu jsou písemně určeny zajišťované a zajišťovací nástroje, vymezena investiční rizika, která jsou předmětem investičního zajištění, a způsob zjišťování a doložení efektivity tohoto zajištění,

c) investiční zajištění je efektivní; pojišťovna nebo zajišťovna je povinna zjišťovat efektivnost investičního zajištění průběžně, bližší podmínky zjišťování efektivity investičního zajištění stanoví ministerstvo vyhláškou.

(4) Část průměrného stavu finančního umístění musí být uložena tak, aby byla zabezpečena splnitelnost závazků z provozované pojišťovací nebo zajišťovací činnosti ve lhůtách stanovených zvláštním zákonem nebo dohodnutých v pojistné smlouvě. Výše této části a způsob finančního umístění se určí v závislosti na charakteru provozované pojišťovací nebo zajišťovací činnosti a musí být potvrzeny odpovědným pojistným matematikem.

(5) Průměrným stavem podle odstavce 4 se rozumí veličina vypočtená vždy k poslednímu dni kalendářního měsíce jako součet stavu finančního umístění k prvnímu dni kalendářního měsíce, za který se průměrný stav zjišťuje, a stavu finančního umístění k poslednímu dni tohoto měsíce, dělený dvěma.

(6) Pro skladbu finančního umístění v případě rezervy životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník, platí ustanovení odstavce 1 přiměřeně, přičemž se pojišťovna řídí ustanoveními pojistné smlouvy, nestanoví-li tento zákon jinak.

(7) Ve své skladbě finančního umístění je pojišťovna nebo zajišťovna povinna dodržovat limity pro jednotlivé položky finanční skladby, které stanoví ministerstvo vyhláškou. Pro účely umístění movitého nebo nemovitého majetku na území členského státu není rozhodující, jaké požadavky stanoví pro vznik vlastnických nebo jiných práv k tomuto majetku právní úprava členského státu, kde je majetek umístěn. Pohledávky se považují za umístěné v tom členském státě, ve kterém mohou být plněny nebo jejich plnění vymáháno.

(8) Jestliže se pojišťovna nebo zajišťovna zavázaly k pojistnému plnění v jiné než české měně, jsou povinny vytvořit aktiva, jejichž zdrojem jsou technické rezervy, v této měně. To neplatí, jestliže

a) by tato aktiva nepřesahovala 7 % výše těchto rezerv,

b) měna jiného než členského státu není vhodná pro finanční umístění,

c) by tato aktiva kryla závazek v cizí měně, který nepřesahuje 20 % všech závazků v této měně.

(9) Má-li být závazek kryt aktivy, která jsou vyjádřena v měně členského státu, je povinnost vytvoření aktiv v odpovídající měně splněna, jestliže jsou tato aktiva vyjádřena v eurech.

(10) Na základě písemné žádosti může ministerstvo udělit pojišťovně nebo zajišťovně časově omezený souhlas s jinou skladbou finančního umístění, jestliže tím nedochází k porušení zásad stanovených v § 13 odst. 9 a je-li skladba finančního umístění v souladu s odstavci 4 a 8. Splnění těchto podmínek je pojišťovna nebo zajišťovna povinna doložit v žádosti.

§ 21b

Zvláštní ustanovení pro skladbu finančního umístění v životním pojištění

(1) Pokud má pojistné plnění ze životního pojištění přímou vazbu na hodnotu jednotek kolektivního investování do převoditelných cenných papírů nebo na hodnotu aktiv vnitřního fondu, který je ve vlastnictví pojišťovny, obvykle rozdělený do jednotek, musí skladbu finančního umístění k těmto závazkům tvořit tyto jednotky nebo v případech, kdy nejsou jednotky stanoveny, aktiva vnitřního fondu.

(2) Je-li pojistné plnění ze životního pojištění přímo svázáno s indexem akcií nebo s jinou hodnotou, než kterými jsou hodnoty uvedené v odstavci 1, musí skladbu finančního umístění vztahující se k těmto závazkům tvořit jednotky odpovídající této hodnotě nebo v případě, kdy jednotky nejsou stanoveny, aktiva s odpovídajícím

zajištěním a obchodovatelností, která v maximální možné míře odpovídají těm, ze kterých určená hodnota vychází.

(3) Ustanovení § 13 odst. 8 písm. a) až d) a ustanovení § 21 a 21a se nevztahují na aktiva odpovídající závazkům, které jsou přímo spojeny s pojistným plněním uvedeným v odstavcích 1 a 2. To neplatí v případě, že pojistná plnění uvedená v odstavcích 1 a 2 obsahují záruku investičního výnosu nebo určitého jiného garantovaného zisku.

§ 21c

Seznam aktiv

(1) Tuzemská pojišťovna, pojišťovna ze třetího státu a tuzemská zajišťovna jsou povinny vést seznam aktiv, která se vztahují k jejich finančnímu umístění (dále jen "seznam"). Provozuje-li tuzemská pojišťovna, pojišťovna ze třetího státu nebo tuzemská zajišťovna pojišťovací nebo zajišťovací činnost jak v neživotním, tak i v životním pojištění, je povinna vést samostatné seznamy pro oba typy činnosti, s výjimkou té tuzemské pojišťovny, pojišťovny ze třetího státu nebo tuzemské zajišťovny, která provozuje pojišťovací nebo zajišťovací činnost podle pojistných odvětví životních pojištění a současně podle pojistných odvětví č. 1 a 2 neživotních pojištění; v takovém případě tuzemská pojišťovna, pojišťovna ze třetího státu nebo tuzemská zajišťovna vede pro všechny své činnosti jeden seznam.

(2) Celková hodnota aktiv zapsaných v seznamu, oceněná v souladu se zvláštními právními předpisy, nesmí být v žádném okamžiku menší než výše vytvořených technických rezerv.

§ 4

Limity položek skladby finančního umístění

(1) Pro jednotlivé položky skladby finančního umístění pojišťovny nebo zajišťovny platí tyto limity:

a) pro dluhopisy vydané členským státem nebo jeho centrální bankou a dluhopisy, za které převzal záruku členský stát, 75 % z celkových technických rezerv,

b) pro dluhopisy vydané bankami a obdobnými úvěrovými institucemi členských států 50 % z celkových technických rezerv, přičemž dluhopisy vydané jednou bankou nesmí překročit 20 % z celkových technických rezerv,

c) pro kotované dluhopisy vydané obchodními společnostmi 20 % z celkových technických rezerv s tím, že dluhopisy vydané jednou společností nesmí překročit 5 % z celkových technických rezerv,

d) pro pokladniční poukázky 75 % z celkových technických rezerv,

e) pro kotované komunální dluhopisy 20 % z celkových technických rezerv, přičemž komunální dluhopisy vydané jedním subjektem nesmí překročit 5 % z celkových technických rezerv,

f) pro půjčky, úvěry a jiné pohledávky, jejichž splnění je zajištěno bankovní zárukou, 10 % z celkových technických rezerv s tím, že stejnému vypůjčovateli lze poskytnout půjčku maximálně do výše 5 % celkových technických rezerv,

g) pro směnky, jejichž splnění je zajištěno bankovním směnečným ručením (bankovním avalem), 2) 10 % z celkových technických rezerv,

h) pro nemovitosti na území členských států 20 % z celkových technických rezerv, pozemek nebo budova zapsaná v katastru nemovitostí jako jedna nemovitost nesmí překročit 10 % z celkových technických rezerv,

i) pro hypoteční zástavní listy 50 % z celkových technických rezerv, přičemž hypoteční zástavní listy vydané stejným emitentem nesmí překročit 20 % z celkových technických rezerv,

j) pro kotované akcie až do výše 10 % z celkových technických rezerv, přičemž akcie vydané jedním emitentem nesmí překročit 5 % z celkových technických rezerv,

k) pro vklady a vklady potvrzené vkladovým certifikátem, vkladním listem či jiným obdobným dokumentem u bank, které mají povolení působit na území členských států jako banka, 50 % z celkových technických rezerv; tyto vklady u jedné banky nesmí překročit 20 % z celkových technických rezerv; tato položka nezahrnuje běžné účty, ze kterých jsou hrazeny provozní náklady,

l) pro předměty a díla umělecké kulturní hodnoty oceněná nejméně 2 znalci, za podmínky jejich pojištění pro případ poškození, zničení, ztráty nebo odcizení u jiné pojišťovny 5 % z celkových technických rezerv,

m) pro dluhopisy vydané Evropskou investiční bankou, Evropskou centrální bankou, Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj nebo Mezinárodní bankou pro obnovu a rozvoj, 75 % z celkových technických rezerv,

n) pro cenné papíry vydané jednotkou kolektivního investování 20 % z celkových technických rezerv; tyto cenné papíry vydané jedním emitentem nesmí překročit 5 % z celkových technických rezerv.

(2) Finanční umístění dále zahrnuje:

a) zahraniční cenné papíry, 3) s nimiž se obchoduje na regulovaném trhu členských států Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, až do výše 10 % z celkových technických rezerv, cenné papíry vydané jedním emitentem nesmí překročit 5 % z celkových technických rezerv,

b) půjčky pojištěným, kteří uzavřeli s pojišťovnou smlouvu na životní pojištění, až do výše 5 % z celkových technických rezerv,

c) zajišťovací deriváty; tyto zajišťovací nástroje smí zajišťovat pouze položky uvedené v odstavci 1 a odstavci 2 písm. a); přitom zajišťovací deriváty jako položka finančního umístění nesmí překročit 5 % z celkových technických rezerv,

d) pohledávky za zajišťovny až do výše 50 % z celkových technických rezerv; tyto pohledávky mohou pojišťovny použít do skladby finančního umístění až po odečtení všech závazků vůči zajišťovnám.

(4) Finanční umístění podle odstavců 1 a 2, s výjimkou dluhopisů podle odstavce 1 písm. a), pokladničních poukázek podle odstavce 1 písm. d), kotovaných komunálních dluhopisů podle odstavce 1 písm. e) a státních dluhopisů vydaných v jiném než členském státě, vztahující se k jedné osobě nebo ke skupině osob, které jsou v postavení osoby ovládající a ovládané, je limitováno 15 % z celkových technických rezerv.

3. Praktická část'

O konkrétnej skladbe a umiestnení volných peňažných prostriedkov v poisťovniach sa dá len ťažko povedať niečo konkrétne, keďže každá poisťovňa si svoj recept na „zarábanie peňazí“ radšej nechá pre seba. Vychádzať však môžeme z výročných správ a údajov auditu, ktoré musia každoročne odovzdávať. Z týchto dát môžeme aspoň približne vidieť štruktúru umiestnenia volných peňažných prostriedkov.

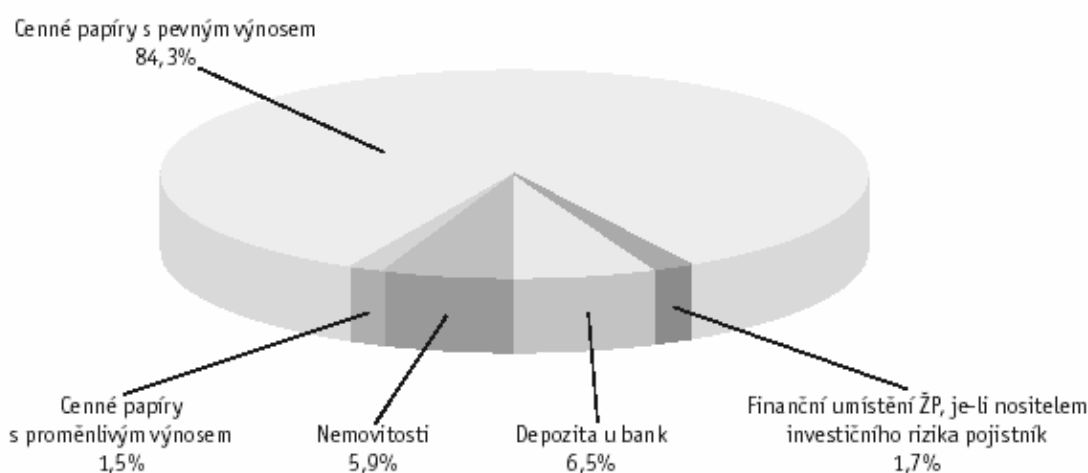
3.1 Skladba aktiv České poist'ovne, Kooperativy a ČSOB

ČSOB

Finanční umístění a správa aktiv

Finanční prostředky, jejichž zdrojem jsou technické rezervy společnosti byly investovány v souladu se zákonem 363/1999 Sb. o pojišťovnictví a vyhláškou Ministerstva financí č. 303/2004 Sb., kterou se provádí tento zákon. V roce 2004 společnost oddělila finanční prostředky technických rezerv životního a neživotního pojištění. Investice do nemovitostí a depozit byly spravovány v rámci společnosti. Správa portfolia cenných papírů byla smluvně zajištěna u společností ČSOB Asset Management, a.s., člen skupiny ČSOB a BH Securities a.s.

Finanční umístění ke konci účetního období dosáhlo výše 18 271 mil. Kč, což představuje téměř 24% meziroční nárůst. V souladu se strategií společnosti byly nové investice směřovány především do státních dluhopisů. Skladbu finančního umístění zachycuje následující graf.

	Minulé období	Hrubá výše	Úprava	Čistá výše
III. Jiná finanční umístění	13 569 754	16 874 452	0	16 874 452
1. Akcie a ostatní cenné papíry s proměnlivým výnosem, ostatní podíly	337 489	279 882	0	279 882
2. Dluhopisy a ostatní cenné papíry s pevným výnosem	11 959 693	15 392 524	0	15 392 524
3. Finanční umístění v investičních sdruženích	0	0	0	0
4. Ostatní půjčky	0	0	0	0
5. Depozita u finančních institucí	1 271 349	1 189 613	0	1 189 613
6. Ostatní finanční umístění	1 223	12 433	0	12 433
IV. Depozita při aktivním zajištění	0	0	0	0

Česká pojišťovna

Finanční investice

Investiční aktivity

Česká pojišťovna v roce 2004 dosáhla výnosu z finančního umístění ve výši 7,6 mld. Kč, po započtení poměrné části správních nákladů. Oproti předchozímu období došlo k výraznému zvýšení výnosu. Důvodem bylo působení tržních vlivů na domácích i zahraničních finančních trzích. Ve srovnání s minulým rokem bylo dosaženo vyššího objemu běžných výnosů, v průběhu roku 2004 došlo dále k růstu reálné hodnoty finančních instrumentů v portfoliu. Na celkovém vzrůstu výnosu se nejvyšší měrou podílelo zvýšení tržních cen pevně úročených instrumentů.

Celkové zhodnocení aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy, za rok 2004 představovalo váženou hodnotu 6,3 % p.a. Výkonnost investic do pevně úročených instrumentů (zejména obligací) ve výši 8,6 % p.a. byla oproti předchozímu roku pozitivně ovlivněna globálním poklesem úrokových sazeb, což vedlo k výraznému růstu jejich hodnoty, kdy cenové indexy dluhových instrumentů v průběhu roku vzrostly o několik procentních bodů. V případě majetkových cenných papírů bylo v prostředí růstu světových i domácích akciových trhů dosaženo zhodnocení ve výši 4,9 % p.a.

Objem aktiv financovaných prostředky životních a neživotních technických rezerv v roce 2004 mírně poklesl. Rozdělení finančního umístění všech zdrojů České pojišťovny je uvedeno v grafu „Struktura aktiv v reálné hodnotě dle zdroje financování“.

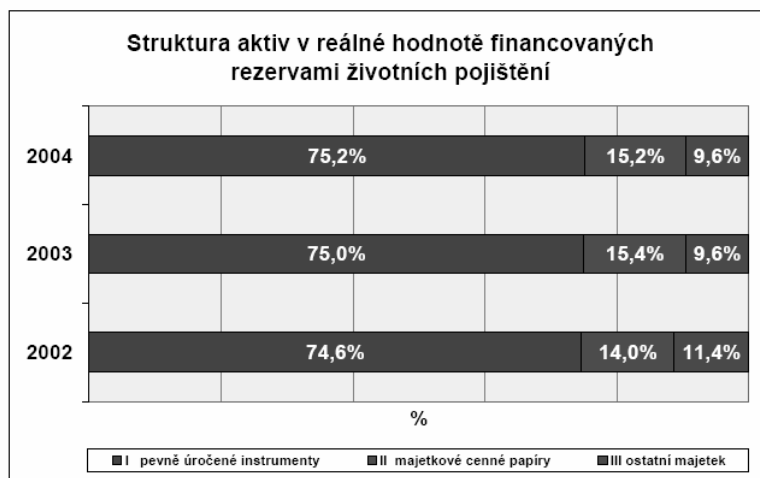

Finanční umístění prostředků, jejichž zdroji jsou rezervy životních pojištění

K 31. prosinci 2004 byla největší část prostředků, jejichž zdrojem je životní technická rezerva, investována do dluhových instrumentů (75,2 %, 55,0 mld. Kč), tj. především do obligací (37,5 mld. Kč) a termínovaných vkladů (4,8 mld. Kč). Tato část portfolia je tvořena především tuzemskými a zahraničními státními cennými papíry a cennými papíry prvotřídních emitentů, resp. vklady u kapitálově silných domácích nebo zahraničních bank.

Druhou objemově nejvýznamnější skupinou aktiv, jejichž zdroji jsou rezervy životního pojištění tvoří majetkové cenné papíry (akcie a podílové listy). Jejich objem představuje 11,1 mld. Kč, což činí 15,2 %. Akcie a podílové listy patří k investicím, které zaručují portfoliu růstový potenciál v dlouhodobém investičním horizontu a vhodně doplňují portfolio s majoritní úrokovou složkou z hlediska optimalizace výnosu a diverzifikace rizika.

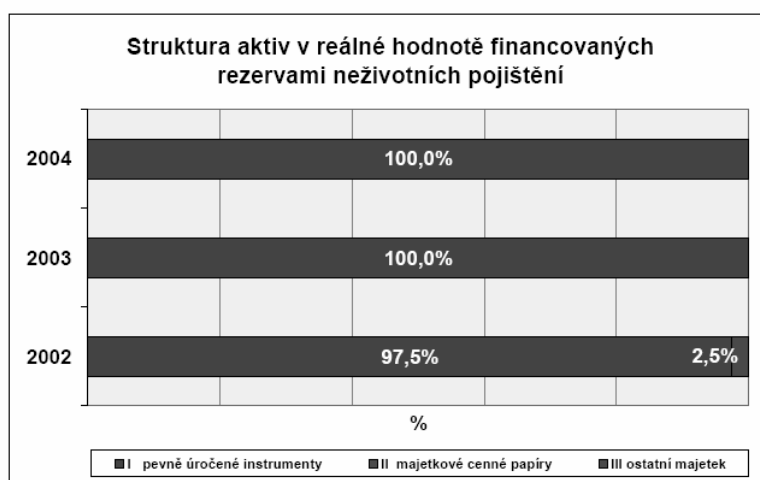
Podíl ostatního majetku na celkovém objemu aktiv na konci roku 2004 činil 9,6 %. Veškerý ostatní majetek byl tvořen nemovitým majetkem. Jeho objem představuje 7,0 mld. Kč a tvoří zbylou část struktury portfolia prostředků životního pojištění, jak uvádí graf „Struktura aktiv v reálné hodnotě financovaných rezervami životních pojištění“.

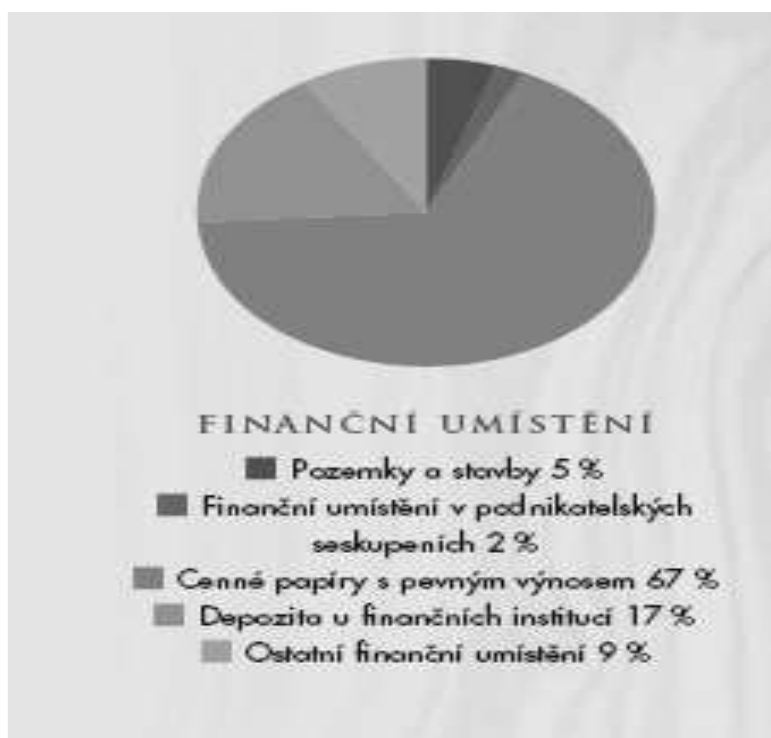
Celkový výnos z finančního umístění prostředků, jejichž zdroji jsou rezervy životního pojištění, v roce 2004 dosáhl 6,5 mld. Kč. Výnos z držení a z realizace kapitálových zisků pevně úročených instrumentů (především obligací, běžných účtů a úrokových derivátů) činil 3,5 mld. Kč, v důsledku poklesu úrokových sazeb na finančních trzích došlo k růstu reálné hodnoty tohoto segmentu portfolia o dalších 2,4 mld. Kč. Celkově tak pevně úročené instrumenty přispěly k výnosu životních rezerv částkou 5,9 mld. Kč. Majetkové cenné papíry zaznamenaly při rostoucím trendu na akciových trzích kladný výsledek ve výši 0,8 mld. Kč. Ostatní majetek přispěl k celkovému výnosu záporným výsledkem ve výši -0,2 mld. Kč.

Finanční umístění prostředků, jejichž zdroji jsou rezervy neživotních pojištění

K 31. prosinci 2004 bylo celé portfolio neživotních rezerv ve výši 19,2 mld. Kč tvořeno pouze pevně úročenými instrumenty, tj. především obligacemi s kratší průměrnou dobou splatnosti (11,6 mld. Kč), termínovanými vklady (3,8 mld. Kč) a úvěry a pohledávkami (1,6 mld. Kč). Podle uplatňované investiční strategie společnosti není toto portfolio investováno do akciových a obdobných instrumentů. Způsob investování těchto prostředků se i nadále řídí krátkodobým časovým horizontem a volbou instrumentů, které možno v případě kalamitních škodních událostí ve velmi krátkém čase konvertovat na likviditu použitelnou k úhradě závazků vůči pojištěným.

KOOPERATÍVA

(b) Reálná hodnota a pořizovací cena finančního umístění (investic)						
Druh finančního umístění	Reálná hodnota 2004	Reálná hodnota 2003	Reálná hodnota 2002	Pořizovací cena 2004	Pořizovací cena 2003	Pořizovací cena 2002
v tis. Kč						
Pozemky a stavby	1 131 315	1 050 486	1 016 383	1 219 484	1 127 998	1 111 913
Podíly	520 889	491 642	481 300	300 947	301 879	300 957
Akcie a ostatní cenné papíry s proměnlivým výnosem	2 082 558	714 330	665 377	2 068 363	712 087	825 408
Dluhopisy a ostatní cenné papíry s pevným výnosem	15 706 266	9 619 112	8 152 939	14 769 322	9 449 692	7 678 891
Depozita u finančních institucí	4 050 294	3 043 278	1 318 431	4 046 605	3 042 300	1 318 341
Deriváty a ostatní*	80 946	14 332	152 901	16 998	13 976	7 838
Celkem	23 572 268	14 933 180	11 787 331	22 421 719	14 647 932	11 243 348

* investiční životní pojištění a peněžní vklad do společnosti

4. Tendencie a trendy v umiestňovaní voľných peňažných prostriedkov (Záver)

Aby sme mohli nahliadnuť do meniacej sa štruktúry umiestnenia aktív, musíme sa pozrieť ako sa menila v čase. Na túto komparáciu je potrebné použiť údaje českej asociácie pojišťoven.

Finanční umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy (%)
(bez ČKP)

	2002	2003	2004	2003/2002	2004/2003
nemovitosti	6,2	4,4	3,9	71,0	88,3
majetkové CP	5,0	5,2	12,9	104,0	248,1
Dluhopisy	62,3	62,8	63,1	100,8	100,5
Půjčky	1,7	2,7	2,0	158,8	74,5
Depozita	10,2	9,6	7,3	94,1	76,0
pohledávky za zajišťovny	-	-	7,6	-	-
Ostatní	14,6	15,3	3,2	104,8	20,7
finanční umístění celkem	100,0	100,0	100,0	-	-

Poznámka: položka "Ostatní" zahrnuje: směny, umělecké předměty, zahraniční cenné papíry obchodovatelné na veřejném trhu států OECD a deriváty

	1995	1997	1999	2000	2001
Nemovitosti	10,32	10,43	8,89	7,55	6,7
Finanční umístění v podnicích třetích osob	-	13,98	8,89	7,55	6,7
Ostatní finanční umístění (včetně cenných papírů a půjček)	-	43,76	52,06	65,96	65,9
Depozita u bank	52,89	31,83	30,71	11,79	12,6
Ostatní	36,79	-	-	14,7	9,6

Ako je z týchto údajov zrejmé, od roku 1995 sa spôsob investovania poisťovní výrazne zmenil. Vidieť to najmä na depozitách u bánk, ktoré sa za posledné desaťročie extrémne znížili. Túto pozitívnu zmenu pre poisťovne umožnila právna úprava, ktorá rozšírila možnosti investovania. Jedným z ďalších pozitívnych stimulov pre investičnú aktivitu poisťovní bolo samotné rozšírenie Európskej únie a následná harmonizácia českého práva s právom európskym. Opätovné rozšírené možnosti investovania dali do rúk poisťovní pomerne širokú paletu nástrojov na diverzifikáciu svojich portfólií, vystupňovanie ich ziskovosti a ich zaisteniu proti nepriaznivým vplyvom. Výhody, ktoré poisťovne takto získali, neostali iba vo forme zvýšených ziskov, ale do určitej miery boli a sú prevádzané aj na poistených. Foriem ako sa to deje je hneď niekoľko. Rozširovanie poisťných ponúk, komplexnejšie služby poistení, znižovanie cien poisťného atď. Nehovoriac o tom, že sa konkurenčný boj poisťovní preniesol aj na iné trhy ako len na poisťný trh.

5. Příloha

údaje v tis. Kč

REZERVA	umístění														
	komunální opisy	půjčky, úvěry a jiné pohledávky, jejichž splnění je zajištěno bankovní zárukou			směnky, jejichž splnění je zajištěno bankovním směnečným rukojemstvím nebo bankovním avalem			nemovitosti na území členských států		hypoteční zástavní listy		kotované akcie		vklady a vklady potvrzené vkladovým certifikátem, vkladním listem či jiným obdobným dokumentem	
		NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	
		sl.14	sl.15	sl.16	sl.17	sl.18	sl.19	sl.20	sl.21	sl.22	sl.23	sl.24	sl.25	sl.26	
Rezerva na nezasloužené pojistné (§14)	1.	21 788	0	0	0	2 685	1 139	548 858	0	1 805 314	475 147	314 173	106 928	816 524	
Rezerva pojistného životních pojištění (§ 18)	2.	X	2 512 024	X	0	X	7 138 728	X	1 291 379	X	5 438 459	X	4 016 997	X	
Rezerva pojistného neživotních pojištění (§ 20)	3.	5 896	0	0	0	0	0	0	0	485	0	9 289	5 006	35 862	
Rezerva na pojistná plnění (§ 15)	4.	194 842	0	8 809 000	0	161 008	120	515 714	0	1 926 308	7 301	354 662	199 644	8 224 385	
Rezerva na prémie a slevy (§ 16)	5.	221 100	0	0	0	0	0	830	95	338	4 932	0	27 245	217 606	
Vyrovnávací rezerva (§ 17)	6.	486	X	0	X	0	X	44 705	X	608 408	X	89 777	X	806 282	
Rezerva na životní pojištění, je-li nositelem invest. rizika pojistník (§ 19)	7.	X	0	X	0	X	0	X	0	X	489 491	X	617 998	X	
Rezerva na splnění závazků z použité technické úrokové míry (§ 18a)	8.	X	0	X	0	X	577	X	0	X	0	X	35 130	X	
Jiné technické rezervy (§ 13 odst.2 písm.h, resp. odst.3 písm.f)	9.	8 950	0	0	0	3 444	0	0	0	177 457	0	6 347	0	686 998	
Technické rezervy celkem #.1 až 10/	10.	453 040	2 512 024	8 809 000	0	167 137	7 140 560	1 110 110	1 291 474	4 518 305	6 412 330	774 147	5 008 949	10 787 655	
Podíl z celkových techn. rezerv	11.	0,6%	1,7%	9,0%	0,0%	0,2%	4,9%	1,5%	0,9%	5,9%	4,4%	1,0%	3,4%	14,2%	

Výše a umístění technických rezerv celkem za všechny pojišťovny včetně ČKP k 31.12.2004

údaje v tis. Kč

REZERVA	umístění													
	CELKOVÁ HRUBÁ VÝŠE		UMÍSTĚNÍ		dluhopisy vydané členským státem nebo jeho centrální bankou a dluhopisy, za které převzal záruku členský stát		dluhopisy vydané bankami a obdobnými úvěrovými institucemi členských států		kotované dluhopisy vydané obchodními společnostmi		pokladniční poukázky		kotované i dluhc	
	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	
	sl. 1	sl. 2	sl. 3	sl. 4	sl. 5	sl. 6	sl. 7	sl. 8	sl. 9	sl. 10	sl. 11	sl. 12	sl. 13	
Rezerva na nezasloužené pojistné (§14)	1.	3 157 493	15 192 104	3 190 737	15 220 747	1 335 608	3 428 180	267 215	409 244	177 734	1 206 376	416 721	1 598 913	12 677
Rezerva pojistného životních pojištění (§ 18)	2.	126 070 279	X	126 106 612	X	54 214 499	X	5 113 652	X	13 907 363	X	443 011	X	2 465 215
Rezerva pojistného neživotních pojištění (§ 20)	3.	5 006	214 120	5 006	218 587	0	100 284	0	0	0	22 754	0	0	0
Rezerva na pojistná plnění (§ 15)	4.	3 435 273	49 297 915	3 488 979	49 332 599	1 922 894	7 700 499	144 796	2 654 561	133 184	1 327 484	508 387	3 839 306	4 048
Rezerva na prémie a slevy (§ 16)	5.	389 897	803 542	405 135	810 267	163 503	242 371	146 947	17 394	12 547	69 317	1 001	0	330
Vyrovnávací rezerva (§ 17)	6.	X	4 529 409	X	4 553 089	X	1 042 927	X	1 258 919	X	83 904	X	58	X
Rezerva na životní pojištění, je-li nositelem invest. rizika pojistník (§ 19)	7.	7 729 104	X	7 729 104	X	693 967	X	104 259	X	388 684	X	104 130	X	41 804
Rezerva na splnění závazků z použité technické úrokové míry (§ 18a)	8.	5 294 923	X	5 299 762	X	1 742 390	X	7 242	X	1 779 102	X	180 120	X	4 236
Jiné technické rezervy (§ 13 odst.2 písm.h, resp. odst.3 písm.f)	9.	0	5 813 143	0	5 893 722	0	1 728 798	0	57 309	0	855 563	0	723 578	0
Technické rezervy celkem #.1 až 10/	10.	146 081 776	75 850 233	146 225 335	76 029 011	60 072 663	14 241 049	5 784 310	4 397 426	16 398 614	3 585 397	1 653 369	6 161 857	2 528 310
Podíl z celkových techn. rezerv	11.	k. součet =	221 932 009	X	X	41,1%	18,7%	4,0%	5,8%	11,2%	4,7%	1,1%	8,1%	1,7%

REZERVA	umístění													
	předměty a díla umělecké kulturní hodnoty		dluhopisy vydané EIB, ECB, EBRD nebo IBRD		cenné papíry vydané jednotkou kolektivního investování		zahraniční CP s nimiž se obchoduje na regulovaném trhu členských států OECD		půjčky pojištěným		zajišťovací deriváty		pohledávky za	
	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	NŽ	ŽP	
	sl. 27	sl. 28	sl. 29	sl.30	sl. 31	sl. 32	sl.33	sl.34	sl. 35	sl.36	sl. 37	sl.38	sl. 39	
Rezerva na nezasloužené pojistné (§14)	1.	106	103 138	304 022	191 912	0	1 544 140	9 276	5 207	0	0	0	84 169	
Rezerva pojistného životních pojištění (§ 18)	2.	1 048	X	12 779 522	X	11 318 167	X	5 101 157	X	126 064	X	190 689	X	48 440
Rezerva pojistného neživotních pojištění (§ 20)	3.	0	0	0	12 285	0	0	0	6 209	0	0	0	0	
Rezerva na pojistná plnění (§ 15)	4.	43	1 196	49 823	1 446 889	27 566	1 116 728	61 134	600 503	0	0	0	935	430 237
Rezerva na prémie a slevy (§ 16)	5.	0	87	9 508	2 210	35 416	18	3 613	145	0	0	0	0	0
Vyrovnávací rezerva (§ 17)	6.	X	316	X	127 760	X	20 484	X	467 313	X	0	X	0	X
Rezerva na životní pojištění, je-li nositelem invest. rizika pojistník (§ 19)	7.	0	X	23 035	X	5 248 084	X	20 145	X	0	X	0	X	0
Rezerva na splnění závazků z použité technické úrokové míry (§ 18a)	8.	47	X	1 550 919	X	0	X	0	X	0	X	0	X	0
Jiné technické rezervy (§ 13 odst.2 písm.h, resp. odst.3 písm.f)	9.	0	0	0	123 689	0	894 067	0	291 022	0	0	0	0	0
Technické rezervy celkem #.1 až 10/	10.	1 244	104 740	14 716 826	1 904 749	16 629 243	3 575 448	5 195 325	1 370 368	129 064	0	190 689	935	562 846
Podíl z celkových techn. rezerv	11.	0,0%	0,1%	10,1%	2,5%	11,4%	4,7%	3,6%	1,8%	0,1%	0,0%	0,1%	0,0%	0,4%

Použitá literatura:

- Čejková, V., Nečas, S., Rezáč, F., *Pojistná ekonomika II.* 1. vydání. Brno: MU, 2005. ISBN 80-210-3662-1
- Čejková, V., Martinovičová, D., *Pojišťovnictví*, 1. vydání. Brno: MU, 2004. ISBN 80-210-3525-0
- Čejková, V., Nečas, S., *Pojistný trh.* 1. vydání. Brno: MU, 2005. ISBN 80-210-3661-3
- www.cap.cz
- www.csob.cz